

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

PEDAGOGIK TARBIYA JARAYONIDA PEDAGOG VA OTA-ONA HAMKORLIGI

Sa'dullayeva Farida Nurkasim qizi
Toshkent Kimyo xalqaro universiteti,

“Maktabgacha ta’lim” yo’nalishi 3-bosqich talabasi

Hamrayeva Nigora Akramovna,

Ilmiy rahbar Sirg’ali tumanidagi 284-umumta’lim maktabi pedagogi

Annotatsiya:

Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarga ta’lim-tarbiya berish jarayonida pedagoglar va ota-onalarning uzviy hamkorligining ahamiyatlari haqida so’z yuritildi.

Kalit so’zlar: pedagogika, tarbiya jarayonining qonuniyatlari, milliy pedagogika ...

O‘zbek pedagogikasi juda qadimiy tarixga ega bo‘lib, uning dastlabki ildizlari Avestota, O‘rxun-Yenisey bitiklariga, Selungur madaniyatiga borib taqaladi. Avestodagi ezgu fikr, ezgu so‘z va ezgu amal haqidagi, kishilarga ko‘ngil ma’rifati berish borasidagi qarashlar yozma milliy pedagogik qarashlarning dastlabki namunasi bo‘lib, yetuk insonni shakllantirishga yo‘naltirilgan. Milliy pedagogikaning taraqqiyotida islom dini va tasavvuf ta’limoti hal qiluvchi o‘rin tutadi. Chunki Qur’oni Karim, Xadisi Sharif va tasavvuf ta’limotining markazida axloq, komil inson ma’naviyatini shakllantirish turardi. Komil inson ta’lim-tarbiya yordamida, ya’ni Pedagogika vositasida tarkib toptirilishi mumkin edi. Farobiyning fozil odamlari, Beruniy, Ibn Sino falsafiy qarashlaridan o‘rin olgan yetuk shaxslar, Yusuf Xos Hojib, Ahmad Yugnakiy asarlarida tasvirlangan be-nuqson odamlar, Abduxoliq G‘ijduvoni, Ahmad Yassaviy, Bahouddin Naqshband, Alisher Navoiy, Bobur, Mashrab orzulagan komil inson o‘zbek pedagogikasining markazida turardi. XVII asrdan boshlab, milliy pedagogikada ta’lim-tarbiyaning mohiyatiga emas, balki tashqi jihatlariga e’tibor kuchaydi, turmush talablarini hisobga olmay, hayotiy zamindan uzilish sodir bo‘ldi. Natijada, jamiyat taraqqiyoti susaydi, ijtimoiy-siyosiy hayotda ham tanazzulga yuz tutildi. Pedagogikadagi biryoqlamalik kishilar ruhiyatiga ko‘chdi, undan ijtimoiy tartibotlar va siyosiy qurilmalarga o‘tdi. Butun bir davlat xonliklarga bo‘linib ketdi. Xonliklarning har birining ichida bir-biri bilan

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

kelishmovchilik hamda o‘zaro janjallar avj oldi. Negaki, jamiyat va unda yashaydigan insonlarning ma’naviy o‘rnaklari puxta tayin etilmagan edi.

Rossiya bosqini va sho‘rolar zamonida milliy pedagogika kuchli tanazzul davrini boshdan kechirdi. To‘g‘ri, ayni shu davrda u ilmning alohida sohasi sifatida tarkib topdi. Lekin sho‘ro davridagi o‘zbek pedagogikasi to‘lig‘icha g‘arbiy asoslarga qurilgan, begona tamoyillarga tayangan fan bo‘ldi. Unda millat ma’naviy tajribasi, uning asrlar mobaynida shakllangan an‘analari hisobga olinmagandi. Shuning uchun ham to‘liq dahriylik asosiga qurilgan begona pedagogika ko‘zlagan nati-jalarga erisha olmadi.

O‘zbekistonning mustaqillikka erishishi natijasida milliy ong bo‘g‘uvdan, mafkuraviy qolipdan qutuldi. Bu hol pedagogikaning sog‘lom aql, milliy ruhiyat va an‘analarga mos tarzda yo‘lga qo‘yilishiga imkon yaratdi. Bugungi o‘zbek pedagogikasi millat ruhiyatidagi nozik jihatlarni hisobga olgan va dunyo tarbiyashunosligidagi eng so‘nggi yutuqlarga tayangan holda taraqqiy etmoqda. Zamonaviy o‘zbek pedagogikasida barkamol insonni shakllantirish rasmiy ravishda bosh maqsad qilib belgilangan. Bu pedagogik ta‘lim-tarbiya jarayonida ta‘lim oluvchi va tarbiyalanuvchilarning faol ishtirok etishlarini ko‘zda tutadi. Bolalar pedagogik jarayonning obyektigina emas, balki subyekt, ya‘ni ijrochisi ham ekanligiga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Ayni vaqtda, barcha pedagogik tadbirlar ta‘lim-tarbiya oluvchilarning mustaqil fikrlashlarini ta‘minlash, ularda tarbiyalanish va o‘qishga ehtiyoj uyg‘otishga yo‘naltirilgan holda tashkil etilmoqda. Bugungi o‘zbek pedagogikasi uchun muayyan bilimlar yig‘indisi emas, balki bola shaxsi bosh qadriyatga aylangan. Shuning uchun ham milliy pedagogikada faqat bilimli o‘quvchilar tayyorlashga emas, balki izlanuvchan, tashabbuskor shaxsni shakllantirishga asosiy e‘tibor berilmoqda.

Pedagogika — tarbiya, ta‘lim hamda ma‘lumot berishning nazariy va amaliy jihatlarni o‘rganuvchi fanlar majmuasi. Zamonaviy pedagogika bolalar bilan birgalikda kattalarning ham o‘quv-tarbiyaviy, madaniy hamda ma’naviy-ma‘rifiy tarbiyasi bilan shugullanishni ko‘zda tutadi. O‘zbekiston Respublikasida pedagogikaga barkamol shaxs ma‘naviyatini shakllantirishning asosiy vositasi sifatida yondashiladi.

Pedagogika tarbiya jarayonining qonuniyatlari, tarkibi va uni tashkil etish mexanizmlarini tadqiq etadi, tarbiyaviy va o‘quv ishlarining mazmuni, tamoyillari, ularni tashkil etish shakl, usul hamda yo‘sinlarini belgilab beradi.

Proceedings of International Educators Conference

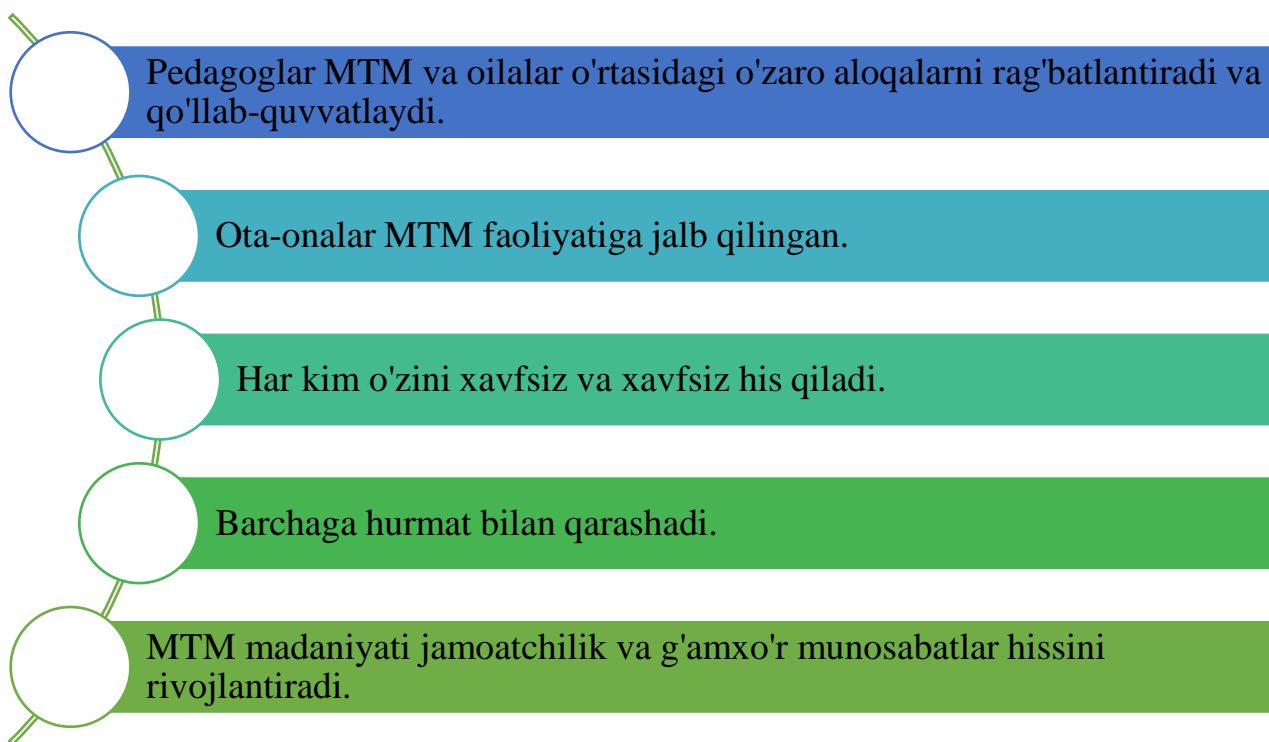
Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Shaxsni tarbiyalash Pedagogika dagi asosiy tushuncha sanalib, oila va jamiyatning barkamol shaxsni shakllantirishga yo'naltirilgan birgalikdagi faoliyatini anglatadi. Ota-onalar ta'limning muhim sheriklaridir. Ular farzandlarining ta'limga bo'lgan munosabatiga ta'sir qiladi va uyda o'rganishni qo'llab-quvvatlaydi. Ular uy va MTM o'rtasidagi hayotiy aloqadir. Va ular MTM hayotiga aralashganlarida, ular bizning MTMlarimizni o'rganish, o'sish va rivojlanish uchun yaxshi joylarga aylantiradi. Otaonalarni jalb qilish siyosati ota-onalarni sherik sifatida kutib olishganda va ularni hurmat qilishda va ular uyda va MTMda o'zlarining hissalarini qo'shishlari uchun zarur bo'lgan yordamni hisobga olgan holda o'quvchilarning yutuqlari va muvaffaqiyatlarining oshishini tan olishadi. MTMdagi ijobiy iqlimni targ'ib qilish uchun quyidagi qadamlarni belgilab beradi:

Ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi munosabatlarga nisbatan ota-onalar va pedagoglar jamoasining quyidagi xususiyatlarini aniqlaydi:

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

Bir-biringiz bilan uchrashishga va diqqat bilan tinglashga vaqt ajrating.

Rejalashtirish va qaror qabul qilish guruhining ajralmas qismlari sifatida birbiringizga munosabatda bo'ling.

Har bir insonga o'z fikrlarini bildirishga va takliflar berishga ijozat bering.

Muammolarni o'zaro hal qilishni rag'batlantiradigan tarzda kelishmovchiliklarga yondoshing.

Qarama-qarshiliklar mavjud bo'lganda yoki qiyin vaziyatga javob topilmaganda, ikkinchi fikrni rag'batlantiring.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida ota-onalar uchun vaqti-vaqti bilan trening, munozara, test, so'rovnomalar o'tkazib turilsa, ayniqsa maktab yoshdagi 6–7 yoshli bolalarni maktabga tayyorgarligini aniqlashda ota-onalar ishtirokida olib boriladigan har bir mashg'ulot farzandining nimaga qodir ekanini anglashiga yaqindan yordam beradi va bolalarni maktabga tayyorlashda oila a'zolarining mas'uliyati oshadi. Ta'lim muassasalarida ota-onalar va tarbiyachilar bilan o'tkaziladigan har bir munozara bolalarni maktabning ilk bosqichiga yengil qadam qo'yishida hamda sog'lom bola va sog'lom muhit sharoitini mustahkam yaratishga imkon beradi. Treninqlar maktabgacha ta'lim muassasa uslubchisi, maktabgacha tayyorlov guruhi tarbiyachisi va tarbiyalanuvchilari hamda ularning ota-onalari, boshlang'ich sinf pedagoglari ishtirokida o'tkazilishi bola rivojlanishida to'g'ri tashxis qo'yishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Махаммадиев А. Т., Анварова М. Д. Творческий подход дошкольного преподавателя к образованию // Экономика и социум. – 2021. – №. 2-2. – С. 25-28.
2. Махаммадиев А. Т., Каххарова С. М. МЫШЛЕНИЕ, СОЗНАНИЕ И ГРАМОТНОСТЬ СОВРЕМЕННЫЕ ФИЛОСОФСКИЕ ВОПРОСЫ РЕЧЕВОГО ОБРАЗОВАНИЯ // Экономика и социум. – 2021. – №. 4-2. – С. 168-171.
3. Махаммадиев А. Т. Образование-источник новых идей, творческого мышления и нововведений // Профессиональное самоопределение

Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25th March, 2023

ISSN: 2835-396X

Website: econferenceseries.com

молодежи инновационного региона: проблемы и перспективы. – 2018. – С. 156-157.

4. Abidovna X. D., Abduqodir o'g'li X. J. Ta'lim xizmatlarini takomillashtirishda rivojlangan mamlakatlar tajribasi //" Russian" Инновационные подходы в современной науке. – 2023. – Т. 9. – №. 1.
5. Abidovna X. D., Abduqodir o'g'li X. J. Ta'lim turlari va ularning amalga oshirilish mexanizmlari //" Germany" Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects. – 2023. – Т. 9. – №. 1.
6. Asatillaevich A. B. The main tasks of teaching a student to youth lesson in relation to specialists //World Bulletin of Social Sciences. – 2022. – Т. 8. – С. 123-126.
7. Arziqulova S. Talim-tarbiyada mtm bilan ota-ona hamkorligi //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2021. – Т. 1. – №. 5. – С. 140-143.

E- Conference Series

Open Access | Peer Reviewed | Conference Proceedings

E- CONFERENCE
SERIES